

Smučanje v Škofji Loki, smučarski klub Alpetour in Pokal Loka - povzetek

Pohod slovenskega alpskega smučanja med najboljše na svetu je tesno povezan z razvojem loškega smučanja. Prve smučarje so Ločani videli že v letih 1916 in 1917 med prvo svetovno vojno, ko so se avstrijski vojaki iz opazovalnice na Štajngrofu smučali prav do Lontrga (današnjega Spodnjega trga). Malokdo ve, da je bil loški rojak, svetovno priznani botanik dr. Franc Jesenko, ki se je med bivanjem v Švici in na Švedskem začel ukvarjati s smučarskim športom, takoj po prvi svetovni vojni prvi predsednik Smučarske zveze Jugoslavije. Nekako pozabili smo tudi na Nandeta Majnika (1905-1944, padel v partizanih), smučarskega učitelja in pisatelja (Bele gazi, 1941), doma iz Virmaš pri Škofji Loki. Po njem so Jezerjani po drugi svetovni vojni več let prirejali Majnikov veleslalom pri Češki koči. Organizirano smučanje se je pričelo v okviru Sokolskega društva, ko je bil januarja 1929 ustanovljen smučarski odsek. V letih pred vojno so smučarski navdušenci na vadbo in tekme hodili na pobočja Kranjceljna in Smučarske dolince za Gradom, prirejali so izlete preko Svetega Ožbolta mimo Črnega vrha tja do Žirovskega vrha s spusti na Visoko, Poljane, Gorenjo vas ali preko Gabrovega mimo Breznice do Javorij in Žetine. Kasneje so začeli vaditi na bolj zahtevnem terenu, kot je bil Sten nad Puštalom. Ob razsulu stare Jugoslavije je mladina iz zapuščene vojašnice pobrala precej smučarske opreme, od jesenovih smučí do »lato« okovja, kar je bila po vojni izvrstna podlaga za začetek smučarske dejavnosti v okviru Fizkulturnega društva, kasneje SK Ločan, potem sekcija TVD Partizana in od leta 1965 SK Transturist, pozneje SK Alpetour.

Bolj vnetim smučarjem so postala pobočja okrog Loke prelahka, zaradi manj sneženih zim so tudi že takrat ostajala brez snega, zato so začeli obiskovati Stari vrh. S prostovoljnim delom in finančno podporo je društvo septembra 1950 tam zgradilo kočó, ki je v lasti smučarjev ostala do leta 1973, ko jo je odkupilo podjetje Transturist, takrat pokrovitelj kluba. Izgradnja kočé na Starem vrhu je prva prelomnica od treh, ki so zaznamovale in vplivale na razvoj loškega smučanja. Druga se je zgodila leta 1970 z otvoritvijo žičnic na Starem vrhu kot naložbo podjetja Transturist. Višek moramo pripisati osvojitvi prve jugoslovanske, seveda slovenske kolajne v smučanju sploh Borisa Strela v veleslalomu na svetovnem prvenstvu v Schladmingu 3. februarja 1982.

V petdesetih in šestdesetih letih se je klub ali občasno sekcija udeleževala v alpskem smučanju, skokih in tekih. V Vincarjih je bila že pred vojno zgrajena 50-metrška skakalnic, po vojni po načrtih inž. Bloudka še 25-metrška, posvečena spominu bratov Paulus, Staneta in Poldeta, ki sta padla v partizanih. Od leta 1958 je klub skrbel za izvedbo tradicionalnega tekaškega tekmovanja v spomin na bitko Cankarjevega bataljona januarja 1942 v Dražgošah, imenovano »Po stezah partizanske Jelovice«, v okviru katere smo priredili prvi biatlon v takratni Jugoslaviji.

Kasneje, po odprtju starovrških žičnic, se je mladina raje posvečala alpskemu smučanju. Pričenja se čas alpske smučarske šole (ustanovljena v sezoni 1967/68) po vzoru kranjskogorske in tržiške. V sedemdesetih letih je družčina, zbrana okrog predsednika Janeza Gašperšiča, neumornega Gašperja Zakotnika in iznajdljivega Janeza Štera ustvarila razmere, ki so klub pripeljali med najboljše v državi. Takrat je klub štel osemsto članov. V klubu smo si ves čas prizadevali, da bi se tekmovalci ob časovno napornih treningih in tekmah lahko redno šolali. Ustanovljeni so bili neformalni smučarski razredi na OŠ Petra Kavčiča in leta 1975 še formalni na Gimnaziji v Škofji Loki, ki so jo obiskovali športniki vseh smučarskih panog tudi iz drugih krajev Slovenije.

V teh letih sta se SK Alpetour in z njim mesto Škofja Loka pojavila na svetovnem smučarskem zemljevidu. Tekmovalci, kot so bili Boris Strel in Nataša Bokal (dobitnika medalj na svetovnih prvenstvih), pokojni Jože Kuralt, Nuša Tome, Andrej Miklavc, Špela Bračun, Anja Kalan, Matic Skube kot dobitniki točk svetovnega pokala, tudi zmagovalci posameznih tekem (Strel, Bokal, Miklavc), svetovni mladinski prvaki (Strel, Skube) in dobitniki kolajn na teh prvenstvih (Katja Lesjak, pokojna Lea Ribarič, Špela Bračun) so ponesli slavo majhnega mesta daleč preko meja Slovenije. Ta čas štejemó za zlato obdobje loškega smučanja. Ne nazadnje so se marljivi člani kluba proslavili tudi kot organizatorji vrhunskih tekem v alpskem smučanju: evropsko mladinsko prvenstvo 1981, Pokal Loka – mednarodno otroško tekmovanje s svojimi šestintridesetimi izvedbami ter nešteto FIS tekem.

Pokal Loka je drugo do tretje največje otroško mednarodno tekmovanje v alpskem smučanju na svetu. Po starosti tretje. Največji tradicionalni organizatorji teh tekmovanj Topolino (Miki miška) in Pinnochio (Ostržek) iz Italije, La Scara iz Francije, Borrufa Trophy iz Andore, Ingemar Trofen iz Švedske, Whistler Cup iz Kanade in naš Pokal Loka so pred desetletji ustanovili združenje, ki se sestaja vsako leto, izmenjuje izkušnje in nastavlja probleme za enoten nastop v okviru mednarodne smučarske zveze FIS. Ta tekmovanja so pomemben mejnik za razvoj alpskega smučanja v svetu. Začetna faza, iz katere že lahko izluščimo bodoče vrhunske tekmovalce. Na Pokalu Loka so bila najbolj zveneča imena: Petra Kronberger, Ulli Maier, Veronika Zuzulova, Romed Bauman, Felix Neureuther, Janica in Ivica Kostelić, Mateja Svet, Jure Košir, Urška Hrovat in Tina Maze.

Praznovanje tisočletnice Škofje Loke leta 1973 je bilo povod za rojstvo Pokala Loka, ki se je na začetku imenoval »Pokal tisočletnice Loke«. V prvih letih tekmovanja nismo smeli izvesti vsako leto, ker je mednarodna smučarska zveza nekako zavirala prezgodnje usmerjanje v tekmovalni šport, zato imamo v 39 letih le 36 izvedb. Nikoli pa tekmovanje še ni odpadlo, le leta 1995 veleslalom. 23-krat je bilo izvedeno na Starem vrhu, 11-krat na Soriški planini, po enkrat pa na Črnem vrhu in v Kranjski gori na Podkorenu. Na tekmovanju sodelujejo otroci stari 12 in 13 let med mlajšimi ter 14 in 15 let med starejšimi. Do leta 1982 je bila starostna meja eno leto nižja. V tem času nas je obiskalo 45 držav iz vseh petih kontinentov. Rekordno število je bilo na zadnjem Pokalu Loka 2011: 259 otrok s 119 spremljevalci iz 33 držav. Organizacijski odbor krije vse stroške njihovega bivanja in žičnic. Iz športnega vidika so bile tekme skoraj brez izjem izvedene na visoki ravni, kar potrjujejo pohvale udeležencev. Velikokrat z inovacijami pri vodenju tekmovanja, zlasti računalniška obdelava. Redno sodeluje preko 100 prostovoljcev na snegu in pri pripravi prireditev v mestu.

Želja smučarjev je bila vedno, da prireditev preseže okvire smučarskega tekmovanja in, da bi z njo zaživela Loka, ko bi jo preplaval otroški živžav. Žal nam to vedno ni uspevalo. Vključujemo osnovnošolsko mladino, da v njihovih jezikih pozdravi vse udeležene države. Najboljša ekipa prejme lično izrezljan kipec iz brezovega lesa samorastniškega umetnika iz Žetine Petra Jovanoviča. Posebej je treba omeniti stiliziranega smučarčka, zaščitni znak Pokala Loka, ki ga je prispeval priznani akademski slikar Ive Šubic.

Matjaž Hafner

.....